

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esitys on periaatteiltaan kannatettava, mutta tavoitteiden siirtyminen käytäntöön jää liikaa alueiden harkinnan varaan, jolloin esimerkiksi taloudelliset resurssit määrittelevät pitkälti sen tason, millä kukin hyvinvointialue pystyy palvelurakennemuutostaan toteuttamaan. Esityksessä mainitut riskit vaikeasti työllistyvien osalta herättävät erityisesti huolta. Palvelussa tulisi yhdistyä sekä työllisyyden että sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Esityksellä tavoitellaan myös kustannussäästöjä, jotka voivat vähentää työvoimaviranomaisten ja hyvinvointialueiden yhteistyöhön kohdentuvia resursseja. Sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisen yhteistyö on tärkeää kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden kanssa, jotka eivät usein täytä monialaisen yhteispalvelun kriteerejä. Yksin työvoimaviranomaisilla ei heidän tilannettaan pystytä edistämään, vaan tehokkainta on tiivis työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen yhteistyö.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Sosiaalihuoltolain muuttamisesta annettavan lain 17 §:n mukaan palvelu on tarkoitettu niille työkäisille, jotka eivät hyödy työvoimaviranomaisen palveluista, kuntoutuksesta tai kotoutumispalveluista. Tarvittaisiin tarkemmat määrittelyt siitä, miten henkilön soveltumattomuus ko. palveluihin voidaan todeta toimijoiden kesken siten, että tiedonvaihto asiakkaasta on lainmukaista. Myös muut kuin monialaisen yhteispalvelun asiakkaat tarvitsevat toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluita. Lisäksi 17 a §:ssä mainittu ehdollisuus, jonka perusteella toimintakykyä edistävää ja ylläpitävää työtoimintaa ei ole pakko järjestää Hyvinvointialueella, on riski alueiden resursoinnin näkökulmasta.

Riskinä esitettyssä palvelukokonaisuudessa on, että työvoimaviranomainen ei voi vaikuttaa riittävästi sen sisältöön, eikä siihen, osallistuuko työnhakija tähän palveluun vai ei. Tämä voi vaikuttaa

käytännön yhteistyön toteutumiseen, ellei tähän kiinnitetä jatkovalmistelussa ja alueilla riittävästi huomiota.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

Koska palvelu ei ole asiakkaille velvoittavaa, ja josta työvoimaviranomainen ei anna työvoimapolitiittisia lausuntoja tai eikä osallistuja saa työttömyysetuuden maksajalta kulukorvausta osallistumispäiviltä, eikä harkinnanvarainen kulukorvaus ei myöskään ole mahdollinen uudelle palvelulle ja koska se ei ole enää asiakasta velvoittavaa kuntouttavan työtoiminnan tavoin, on riskinä että palvelun käyttömäärä jää alhaiseksi. Tämä siitä huolimatta että palveluun ohjaamisessa korostetaan motivaation merkitystä, joka toki onkin tärkeää.

Jos tällaisen palvelun käyttöaste jää matalaksi, koska sen toteuttaminen ei velvoita järjestävää samoin kuin kuntouttavan työtoiminnan kohdalla oli, siirtyy/jää väistämättä paine heikoimmassa tilanteessa olevan työnhakijan sosiaalisesta tukemisesta työvoimaviranomaiselle.

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Taloudelliset vaikutukset työvoimaviranomaisiin arvioidaan esityksessä verrattain pieniksi. Vaikutusten arviointi on kuitenkin jäänyt pinnalliselle tasolle, sillä esimerkiksi työvoimaviranomaisen työkuorma ja vastuu heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien palvelusuunnittelusta tulee korostumaan yhteistyön vähentyessä ja erityisesti siinä tilanteessa, jos Hyvinvointialueen säästötoimenpiteet kohdistuvat työikäisten sosiaalipalveluihin.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Analyysi työvoiman toimintakyvyn ylläpitoon ja edistämiseen kohdistuvista muutoksista näyttäytyy vajaana. Hyvinvointialueiden resurssitilanne vaikuttaa tarjolla oleviin toimintakyvyn tuen palveluihin, vaikka palvelurakennetta uudistetaan. Työvoiman heikentynyt toimintakyky on työvoimaviranomaiselle huomattava huolenaihe, ja työnhakijoiden syrjäytymiseen sosiaalisesta

toiminnasta tulisi puuttua vahvasti. Työvoimaviranomaisen palveluita ei ole tarkoitettu paikkaamaan mahdollisia puutteita osallisuuden lisäämiseen tarkoitetuissa sosiaalipalveluissa.

Niemelä Teemu
Rauman kaupunki